

Nr 3/2018, 12. årgang

Tynset

Tema | **Beredskap**

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

– Det er snart 10 år. Det har gått fort, smiler han - et smil som Morten er kjent for - alltid strålende, varmt og lunt.

– Men 10 år'a gitt!! Hvorfor jobben er artig? Det er fordi det er en potetjobb. Du må kunne bidra over alt i organisasjonen. Større kommuner er mer profesjonelt inndelt i fagfelt. Men det som gjør jobben så artig her, er at du må være innoent alle fagfelt, alle saker og at du har med mye folk å gjøre. Det liker jeg, understreker han.

Det liker også kollegaene hans. Morten betegnes som et godt og varmt menneske med et hjerte for andre, og som en som alltid stiller opp. Han er ekstremt godt likt av alle, ja - av alle, nyter stor respekt, har stor samvittighet, er lojal og har stor arbeidskapasitet. Inkluderende, rettferdig, reflektert og kunnskapsrik er også blant karakteristikkene. At Morten strekker seg langt er en kjensgjerning - kanskje noen ganger for langt slik at mye arbeid faller på ham, er omkvedet. Han er stedfortreder for rådmann, er kommunens beredskapskontakt og arbeider med mange av de interne styringssystemene.

– Jeg er veldig glad for at jeg får være med overalt, ha en rolle over alt og at jeg får god breddekunnskap. Men jeg får kanskje ikke så god detaljkunnskap, legger han litt tankefullt til. Morten synes nok det hadde vært flott å få både bredde- og detaljkunnskap, men det er ikke mulig i jobben hans, og det aksepterer han.

– Jeg synes det er spennende å jobbe opp mot det politiske nivået. Men jeg er ydmyk overfor innbyggerne. Det er på grunn av dem vi er her, understreker han. Bestefaren hans, Per Oftan, var ordfører i Tynset fra 1959 til 1971.

Undertegnede prøver å lirke ut noen meninger om interkommunalt samarbeid og kommunesammenslåing. Spørsmålene pareres med nok et smil og et blick med klar beskjed om at, som han sa, jobber han for innbyggerne og for politikerne. En mann i hans stilling er politisk nøytral. Godt å vite!

– Jeg er glad for at jeg får jobbe bredt og at jobben handler om folk. Vi er alle så forskjellige, men det er jo så spennende, sier assisterende.

Å lede andre lærte han i forsvarret. Det var en del av utdannelsen i forsvarret. Etter videregående og et friår på Tynset, begynte Morten på befalsskole i Trondheim i 1994. Deretter var det Krigsskole 1 og 2 i Oslo, for han ble yrkesmilitær i garden i Oslo. Deretter gikk ferden til Porsangmoen og jegerbataljonen for deretter å ende opp i etterretningsbataljonen i Bardu. Da hadde han truffet sin livsledsager Kjersti Drevsjømoen Oftan fra Drevsjø i Engerdal.

– At vi skulle tilbake til slektsgarden min en eller annen gang, var vi enige om. Tilfeldigvis var det i 2006 fordi jeg fikk jobb som organisasjonsleder i Alvdal kommune, forklarer Morten. Senere ble han også konstituert rådmann i Alvdal, men i 2009 ble stillingen som assisterende rådmann i Tynset ledig. Den søkte han, og den fikk han. 100 prosents stilling.

Du er gift med Kjersti, og dere har tre flotte jenter som dere følger opp tett. Kjersti er pedagogisk leder i Tynset-barnehagene, og sammen driver dere slektsgården på Tynset. Slikt blir det ikke fritidsproblemer av. Hjørteelig humring!

– Vi driver garden med god hjelp fra resten av familien. Dette har vi valgt, og vi kan ikke regne arbeidstid hjemme på garden. Når du har vokst opp på en sánn plass så har det med følelser å gjøre. Du kan være så logisk og rasjonell du vil, men det ender opp med følelser, sier han. På gården driver de med ammekyr.

– Jeg setter stor pris på å kunne jobbe utenom garden, og å ha kollegaer og en spennende jobb, smiler han – ja, smiler han – det gode, lune smilet. Litt rastløs vrir han seg på stolen. Å selv være i fokus er ikke noe han ønsker eller higer etter.

– Skulle ikke vi snakke litt om beredskap, spør han og dreier praten vekk fra egen person. Han forklarer ivrig om fylkesmannens oppfølgingsprogram rundt kommunens beredskap, om hvordan kommunen tenker beredskap når det gjelder kommunale tjenester og kommunens rolle hvis noe spesielt skulle skje og i forhold til hvordan hver og en av oss må ha vår egen beredskap.

– Alle må tenke egen beredskap. Er stikkrenna mi åpen, har jeg brannstige også videre. Vi må alle ha vår egen beredskap i hverdagen, understreker han.

– Kommunen har nødvendige planer på plass, iberegnet hvordan de skal kunne nå ut til innbyggerne med korrekt informasjon hvis noe spesielt skulle skje. Ikke alt uforutsatt kan løses. Men når det er sagt er både kommunen og innbyggerne mest tjent med at begge parter er fleksible og kan improvisere når noe uventet skjer, selv om riktig planverk ligger i bunn.

– Jeg trives veldig godt heme på garden. Så er det godt å være på setra i Gammeldalen. Der har jeg mange gode barndomsminner. Det er verdens fineste plass. Der sover jeg godt, og så slipper jeg en del duppeditter og får være i fred. Det er et godt sted å være. Det synes familien min også. De er glade i Gammeldalen. Smilet lyser igjen opp ansiktet hans, i det han griper matpakka for å nyte den og gode samtaler sammen med gromme kollegaer. Det trives han med.

Morten Bersvendsen Oftan er som poteta!! Kan brukes til alt!!

Morten har vært assisterende rådmann i Tynset kommune siden 2009 og stortrives i jobben.

PORTRETTE

Tekst og foto : Marit Arnesen / MPress

Magasinet Tynset
Nr. 3/2018, 12. årgang

 Ansvarlig utgiver
Tynset kommune
2500 Tynset

Ansvarlig redaktør
Morten B. Often (ass. rådmann)

Kontakt
Telefon: 62 48 50 00
Telefaks: 62 48 50 11
Epost: postmottak@tynset.kommune.no
Internett: www.tynset.kommune.no

Annonsering i informasjonsmagasinet
Ta kontakt for informasjon om annonsering og bistand med utforming:

INGRAFO, Tolga Næringspark, 2540 Tolga
Telefon 62 11 71 99
Epost post@ingrafo.no

Grafisk utforming
INGRAFO © 2018
www.ingrafo.no

Foto 1. omslagsside
Illustrasjonsfoto
© Sergey Nivens / Shutterstock

Opplag
3.600

Trykk
Flisa Trykkeri AS

TRAFIKK: Når du leser Tynsetmagasinet har trafikken i vårt distrikt allerede økt med 250 kjøretøy i døgnet. Husk at det er forbudt å bryte militære kjøretøykolonner. Vær også oppmerksom på at de som kjører store militære kjøretøy har mye dårligere synsfelt enn oss som kjører vanlig bil. Vær aktsom og hold avstand.

Slik påvirkes Tynset av NATO-øvelsen

Det er Regjeringen som har invitert NATO til Norge for å trene. Dette er en viktig øvelse for Norge og det norske totalforsvaret. Øvelsen gir hele det norske samfunnet med alle involverte en unik mulighet til å kunne teste og oppdatere eget planverk.

Tekst: Marit Arnesen / MPRESS
Foto: Forsvarets mediesenter

Totalforsvaret med sine sivile og militære kapasiteter er avgjørende for at Norge skal kunne håndtere kriser og krig. Gjensidig støtte og samarbeid mellom Forsvaret og det sivile samfunn i hele krisespekteret - fra fred, via sikkerhetspolitisk krise, til krig. Norges forsvarsevne er summen av sivile og militære ressurser som trekker i lag. Sivile myndigheter og private aktører inngår i totalforsvaret.

Oppdatert informasjon om øvelsen finner du på Forsvarets hjemmesider forsvaret.no. Der finner du mer om hvilken type aktivitet som er planlagt. Der ligger det også informasjon om øvelsen på engelsk. I Tynset skal Internasjonalt råd ha informasjon om temaet for kommunens flyktninger i begynnelsen av oktober. Politisk nivå informeres jevnlig, og informasjon om øvelsen ligger på kommunes nettsider.

Allerede fra slutten av september vil trafikken ha økt med cirka 250 kjøretøy i døgnet, og soldater er synlige i lokalmiljøet. Cirka 20.000 soldater vil operere i området Oppdal, Kvikne, Røros, Femund, Bergset i Rendalen og Alvdal. Motrøkkrysset på rv. 3 holdes utenfor selve øvelsen, men det vil være stor trafikk gjennom krysset fra 25. oktober til 7. november, samt 14 dager før og etter disse datoene.

Når du er ute og kjører før, under og etter NATO-øvelsen, vil disse veistrekningene i vårt område ha størst trafikkbelastning:

- Rv. 3: Elverum – Ulsberg
- Fv. 30: Tynset – Støren
- Fv. 30: Strekingen Koppang – Tynset
- Fv. 29: Hjerkinna – Alvdal
- Fv. 26: Tolga – Nybergsund

Trafikk

Når militære kjøretøy på nesten 30 tonn

med og uten belter, samt stridsvogner av typen Leopard på 62 tonn, skal bevege seg, merkes det godt i trafikkbildet og i naturen der feltøvelsene skal foregå. Det er viktig å vise aktsomhet i trafikken. Militære kjøretøy som kjører i kolonne skal ikke forstyrres. Vær også klar over at synsfeltet til en sjåfør av store militære kjøretøy er mye dårligere enn for deg som kjører bil.

Militært utstyr er spennende for mange, men vi som ikke direkte deltar i øvelsen, bes om å holde avstand. Dersom du har barn, så snakk med dem om øvelsen. Tenk også på at det å bruke klær som er godt synlige og/eller refleks er enda viktigere enn vanlig. Fortell også barna at selv om det kommer mange soldater til Norge, så er de ikke farlige for oss. De er våre venner som er her for å øve på å samhandle og det å beherske norsk klima og terreng.

Feltøvelsen

Selve feltøvelsen finner sted fra 31. oktober til 7. november. Fra 15. oktober vil brigadene rigges opp for alvor, og klargjøringen til feltøvelsen vil skje fra 24. oktober. 31. oktober til 4. november planlegges strid fra nord til sør, deretter snur de og jobber seg tilbake samme vei og vil være ferdige 7. november.

I vårt distrikt vil det bli mye aktivitet i Vingelen, på Telnes, i området mellom Brydalen og Tyllaldalen øst for Tynset sentrum og ved Bergset i Øvre Rendal. Her vil styrkene, som hører til den norske og britiske brigaden, fra Haltdalen til Rendalen, operere. De som er på jakt bes om å være spesielt varsomme.

En svensk-finsk brigade på 2.650 soldater skal operere fra Haltdalen-Røros-traktene og sørover. En norsk brigade på 4.240 soldater skal trekke fra området Forollhogna-Dalsbygda mot Tolga-Tynset. En kanadisk brigade på 2.000 soldater opererer fra Berkåk-regionen mot Tynset-Alvdal, og en amerikansk brigade på 5.500 soldater skal operere fra Oppdal mot Hjerkinns og Folldal.

De vil utkjempe øvingskamper mot en

styrke på 2.500 italienske soldater, som opererer på vestsiden av Glomma mot Folldal-Alvdal-Tynset-området. En britisk brigade på 2.500 soldater vil bevege seg fra Bergset i Rendalen mot Tolga-Tynset. Den tyske brigaden på 8.000 soldater skal operere fra Femunden mot Os og Røros over Øversjødalen og Narbuvoll. Antall soldater som oppgis er omtrentlige tall.

I perioden 4.-7. november snur striden, og styrkene vil operere fra sør mot nord. Det er varslet om mye trafikk gjennom Tynset mot Telneset 6. november når tilbaketrekningen nærmer seg slutten.

8. november er stridshandlingene i NATO-øvelsen over, og troppene skal returneres til sine respektive hjemland. Planen er at de fleste vil være ute av vårt område i begynnelsen av desember.

Vær oppmerksom på at dette er planlagt aktivitet. Mye kan skje som gjør at det blir endringer i planene. Vær og føre er uforutsigbart i slutten av oktober og begynnelsen av november, så endringer kan oppstå.

Hvert tredje år

Øvelse Trident Juncture er NATO-alliansens største øvelse, en såkalt høyprofiløvelse, og skal holdes i Norge i oktober-november 2018. Rundt 40.000 soldater fra over 30 nasjoner vil i denne perioden øve på å forsvare Norge, 24 av dem er allierte og 6 er partnernasjoner.

Trident Juncture er en øvelse som bare gjennomføres hvert tredje år. Forrige Trident Juncture ble holdt i Portugal, Frankrike, Spania og Italia. Gitt at øvelsen rullerer mellom NATO-landene, vil det ta mange år til neste gang en tilsvarende øvelse gjennomføres i Norge.

For Norge er dette den største øvelsen siden 1980-årene, noe som igjen vil føre til at mange nordmenn vil merke at NATO øver i denne perioden. Det er fylkene Trøndelag, Møre og Romsdal, Østfold, Oppland og Hedmark som i størst grad blir berørt.

Nå kan du sende brev og dokumenter til kommunen via eDialog

De fleste henvendelser til kommunen kommer på e-post. Vi anbefaler publikum å ta i bruk eDialog, som er en kryptert og dermed sikrere kanal. Linken til eDialog finner du på kommunens nettside. Søk opp ordet eDialog i søkerfeltet. Da kommer du rett på informasjonen om eDialog.

eDialog forutsetter at du tilkjenner deg ved hjelp av ID-porten. Når du har logget deg inn, fyller du ut skjemaet og laster opp eventuelle vedlegg. Slik fyller du ut skjemaet:

- Angi om du er privatperson eller om du representerer en virksomhet
- I tittelfeltet oppgir du saksnummeret ditt hvis du sender oss noe i forbindelse med en sak som allerede pågår, for eksempel "00/000". Har du ikke saksnummeret, så gi en tittel som dekker innholdet
- Gi en god beskrivelse av forsendelsen din. Hent eventuelle vedlegg
- Når du klikker på "Send forsendelse", krypteres brevet ditt og sendes direkte til kommunen
- Du får tilsendt kvittering med referansenummer på e-post

Ta gjerne kontakt med Servicetorget ved spørsmål om eDialog.

MANGE: Rundt 20.000 soldater vil operere i området Oppdal, Kvikne, Røros, Femund, Bergset i Rendalen og Alvdal. De er våre venner som er her for å øve på å samhandle og det å beherske norsk klima og terreng.

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Tjenesteutvikling

Av rådmann Arild Einar Trøen

Hittil i 2018 har alle virksomheter i kommunen arbeidet mye med tjenesteutvikling. Med tjenesteutvikling menes å finne fram til nye løsninger og strukturer som kan iverksettes om noen år. Kommunestyret skal behandle en sak om dette i sitt møte 25. september. Lurer du på hvorfor vi arbeider med tjenesteutvikling?

Det er flere årsaker til det og ikke bare økonomiske årsaker, som mange later til å tro. La meg ta et eksempel fra helse og omsorg. Hvis vi fortsetter med dagens driftsnivå og tildeler tjenester på samme måte som i dag vil vi i innen 2040 øke fra 50 til 60 institusjonsplasser, antall brukere av hjemmetjenester dobles fra dagens 115 til 230 og antall brukere over 80 år som bor i et heldøgns, bemannet tilbud øker fra 10 til 20. Vi vil mangle tilgang til tilstrekkelig antall ansatte med riktig kompetanse til å drifte slik vi gjør i dag. Det er stor underkapasitet på utdanningsinstitusjoner samtidig som behovet for fagfolk øker. Selv om vi teoretisk skulle hatt økonomisk mulighet til å drifte på dagens modell, vil vi ikke klare å rekruttere tilstrekkelig fagkompetanse. Dagens drift må ganske enkelt endres for å kunne bli bærekraftig med tanke på personell, kompetansetilgang og økonomi.

Kommunestyret ser utfordringene og har derfor bedt om en helhetlig gjennomgang av kommunens tjenester for å sikre at driften er i balanse i løpet av 2020. I sist vedtatte økonomiplan er det lagt opp til å gjennomføre et omstillingsprosjekt som må føre til en besparelse på kroner 7 millioner i 2019, 14 millioner i 2020 og 21 millioner i 2021, hvis utgiftene ikke skal overstige samlede inntekter. Vi har tillatt oss å bruke 5 millioner kroner fra oppsparte midler i år og vi planlegger å bruke 4 millioner fra oppsparte midler neste år. Det

kan naturligvis ikke fortsette slik.

Tjenestene som leveres fra barnehage, skole og helse og omsorg utgjør opp mot 90 prosent av kommunens ressursbruk i budsjettet. På alle disse sektorene bruker Tynset kommune til dels vesentlig mer penger enn de kommunene det er naturlig å sammenligne seg med.

Den gjennomgangen som er gjort tegner et tydelig bilde som viser at det blir helt nødvendig å gjennomføre utredninger for å finne fram til andre og mindre kostnadskrevende strukturer for drift og organisering av kommunens tjenester. Det vil bli avgjørende at disse områdene klarer å finne fram til nye og bedre måter å organisere seg på og gi gode nok tjenester som koster mindre enn det de gjør med dagens struktur.

Administrasjonen har med bakgrunn i gjennomførte analyser anbefalt at kommunestyret ber om at strukturen i helse og omsorg utredes. Og videre at bruk av spesialundervisning i skolen og skolens organisering og drift utredes. Rapporten fra tjenesteutvikling har en rekke andre føringer og anbefalinger som det må tas stilling til under budsjettprosessen.

Det er riktig å minne om at Tynset kommune leverer omfattende tjenester av høy kvalitet til sine innbyggere. Tynset er på kommunebarometeret for 2018 rangert som Norges 4. beste kommune. Justert for økonomiske forutsetninger er Tynset rangert som 6. beste kommune. Det betyr at mye av det vi gjør er riktig, men vi må tilpasse oss nye økonomiske realiteter.

Med ønske om en fin høst til alle lesere!

Nasjonal Helseøvelse 2018

Helse- og omsorgsdepartementet har bestemt at helsesektoren skal øve samtidig med NATO-øvelsen.

Tekst: Marit Arnesen / MPress

Illustrasjonsfoto: Magnus Mugaas Hegland / Forsvaret

Nasjonal Helseøvelse 2018 skal gå parallelt med NATO-øvelsen. Tynset kommune er en av kommunene som er plukket ut for å være med på øvelsen. I Tynset vil Nasjonal Helseøvelse rundt masseskade gjennomføres fredag 26. oktober. Hvor selve øvingsstedet på Tynset skal foregå, var ennå ikke bestemt da Tynsetmagasinet gikk i trykken.

Etter at hendelsen det skal øves på har skjedd, skal skadde fraktes til sjukehuset og til legevakten, eventuelt til andre lokaler dersom det blir mange skadde. Kriseledelsen i kommunen vil være i rådhuset. Kommunens kriseteam vil benyttes der det er behov.

I Norge har helsetjenesten ansvar for å gi nødvendig helsehjelp til både sivilbefolkning og militære soldater – i en krigssituasjon så vel som i fredstid. Dette er Norge også forpliktet til som medlem av NATO.

Helsetjenesten skal blant annet være forberedt på å gi helsehjelp ved evakuering av et stort antall sivile og når mange er skadd, som følge av krigshandlinger eller av andre årsaker.

– Dette er en viktig del av totalforsvaret av Norge, og som vi nå får øvd på. Gjennom Nasjonal Helseøvelse har vi en unik mulighet til å trene på dette sammen med Forsvaret, NATO og frivillige organisasjoner, forklarer Morten Bersvendsen Often, assisterende rådmann og beredskapskontakt i Tynset kommune.

ØVELSE: Kommunehelsetjenesten skal kunne fylle sin rolle i det helhetlige medisinske behandlingsevakueringkonseptet, i fred, krise og krig. På Tynset skal det øves på masseskade.

Praktiske konsekvenser av øvelsen

– Helseøvelsen får liten eller ingen betydning for helsetilbudet til befolkningen. Alle skal få den helsehjelpen de har behov for de dagene øvelsen pågår. Dette gjelder både akutt og planlagt behandling hos fastlege, legevakt og på sykehus, forklarer Often.

Sammen med Forsvaret og NATO er helseøvelsen planlagt i mange måneder. Skulle det skje ulykker i forbindelse med øvelsen, er aktørene forberedt på å håndtere det.

– Dersom det oppstår en reell situasjon, som krever ressurser fra de som øver, vil helseøvelsen avbrytes og den reelle hendelsen bli prioritert, påpeker assisterende rådmann.

Georgs magiske medisin

Mandag 26. november klokken 18.00 kommer Riksteateret med "Georgs magiske medisin" til Tynset kulturhus, en passe rampete teaterforestilling for hele familien. Også for bestemor, hvis de tør!

Georgs bestemor er ikke som andre søte og snille bestemor. Hun er nifs og syter og klager og knurrer og bråker og blander seg opp i alt mulig. Georg vil gi henne en lærepenge. Så når hun skal få medisinen sin, lager han en boblende, frådende, magisk medisin, som garantert vil sende henne gjennom taket.

Roald Dahl er en forfatter i særklasse og har skapt en verden av uuttømmelig fantasi. Han var alltid på barnas side, og lot aldri en sjanse gå fra seg til å sparke dem som sparkes bør, de

maktsyke, arrogante, autoritære og dømmende. Voksne, selvfølgelig. Men først og fremst får han oss til å le, og til å grøsse. Og bli litt skremt (i hvert fall en liten stund inntil alt blir bra igjen). Og så le enda mer. Hans utrolige historier har gitt stoff til internasjonale storfilmer så vel som fargerike musikalene og fengende barneforestillinger.

Når Riksteatret tar Georgs magiske medisin til scenen, har de engasjert regissør og dramatiker Morten Joachim, som også satte opp Doktor Proktors prompepulver. Regissøren lover en forestilling med mye musikk og magi, som involverer barna og tar ungers fantasi på alvor. Med Georgs magiske medisin skal han sette alt på hodet og slå seg løs på barnas vegne – helt og fullt i Roald Dahls ånd. Passer for barn fra 5 år.

Digital beredskap

Samfunnet vårt er i rask utvikling når det gjelder bruk av digitale tjenester. Vi er trolig et av de mest digitaliserte samfunn, både på godt og vondt, ifølge NorSIS-rapporten fra 2017. Med denne raske utviklingen stilles det store krav til sikkerhet og kompetanse.

Tekst: Sverre Jenssen, daglig leder FARTT
Illustrasjonsfoto: Sergey Nivens / Shutterstock

Dagens utvalg av tekniske løsninger er stort og utvalget muliggjør i stor grad bedre fleksibilitet og effektivisering innen mange fagområder. Men med et stadig økende tilbud av tekniske løsninger, blir det også særlig viktig å gjøre en nøye og kritisk vurdering i forkant av anskaffelser og bruk av nye systemer eller løsninger. For å ivareta sikkerheten er prosessen i forkant vel så viktig som videre drift og utnyttelse av systemer. Selv et godt system, som i seg selv er sikkert, vil ikke være godt nok dersom det ikke kan benyttes formålsmessig og lettfattelig. Eksempelvis kan en skytjeneste øke tilgjengelighet betydelig, men vet man da for eksempel hvor data er lagret fysisk?

Mens mange har hovedfokus på tekniske løsninger som brannmurer, overvåking og sikkerhetssystemer, er krav til kompetanse det området der vi i dag har størst utfordringer.

Brukeropplæring og sikkerhetskultur er tiltak som er særdeles viktig for å ivareta sikkerheten og kunne opprettholde god sikkerhetsberedskap. Ved at brukere og ansatte har en økt sikkerhetsforståelse, vil dette igjen føre til høyere aksept for de sikkerhetstiltak som gjøres, samt viktigheten av å overholde føringer og regelverk. Ved å øke sikkerhetsforståelse vil også brukere og ansatte lettere oppfatte sikkerhetsutfordringer, noe som da igjen kan meldes til IKT-avdelingen hvorpå de kan utføre sikkerhetsreducerende tiltak.

Dette henger sammen med evnen til å bygge en god digital sikkerhetskultur som krever involvering fra alle nivåer i enhver organisasjon. Spesielt har ledere et stort ansvar med å tilegne seg kompetanse og bidra til at sikkerhetsarbeidet innarbeides og følges opp ute i organisasjonen.

Digital beredskap handler om digital sår-

barhet og hvordan vi sikrer oss dersom problemene oppstår. Eksempelvis er energiforsyning og helse, områder som er spesielt sårbare og som krever god beredskap, også innen digitale tjenester.

Backup- og recovery-løsninger blir også en stadig viktigere del innen IKT-beredskap. Å kunne gjenopprette data på kortest mulig tid vil være essensielt dersom en krisesituasjon inntreffer. Man må også være sikker på at data som gjenopprettes er up-to-date, og ikke minst at gjenopprettet data kun gjøres tilgjengelig for eier. Gode backup- og recovery-løsninger er ofte kostbare, da man både trenger god programvare, og tilstrekkelig med server- og lagringskapasitet. Dette er ofte løsninger som sees på som ”investering i IKT-utstyr som ikke benyttes produksjonsmessig”, men likevel må man avsette tilstrekkelig med midler til investeringer også her.

For ikke lenge siden mistet en av kommunene i Nord-Østerdal tilgangen til IKT-systemer, internett og telefoni. Hendelsen viste hvor sårbar man kan bli når alle disse digitale tjenester faller ut. Kommunen løste imidlertid dette på en meget god måte.

IKT Fjellregionen IKS drifter i dag IKT-systemene for FARTT kommunene Folldal, Alvdal, Rendalen, Tolga og Tynset. Selskapet har drift- og datasenter lokalisert til Tynset.

I IKT Fjellregionen har vi et tett samarbeid mellom medlemskommunene, og en åpenhet rundt sikkerhet som bidrar til at vi raskere kan ta tak i utfordringer som oppstår. God selvinnsett og et kritisk blikk på egen drift vil også være viktig i henhold til å avdekke mulige sikkerhetsutfordringer. Selskapet har gjennomført flere beredskapsøvelser som har fokus på forskjellige scenarier og det jobbes

også med planer for å skalere opp øvelser der andre organer også deltar og samarbeider, eksempelvis fylkesmannen.

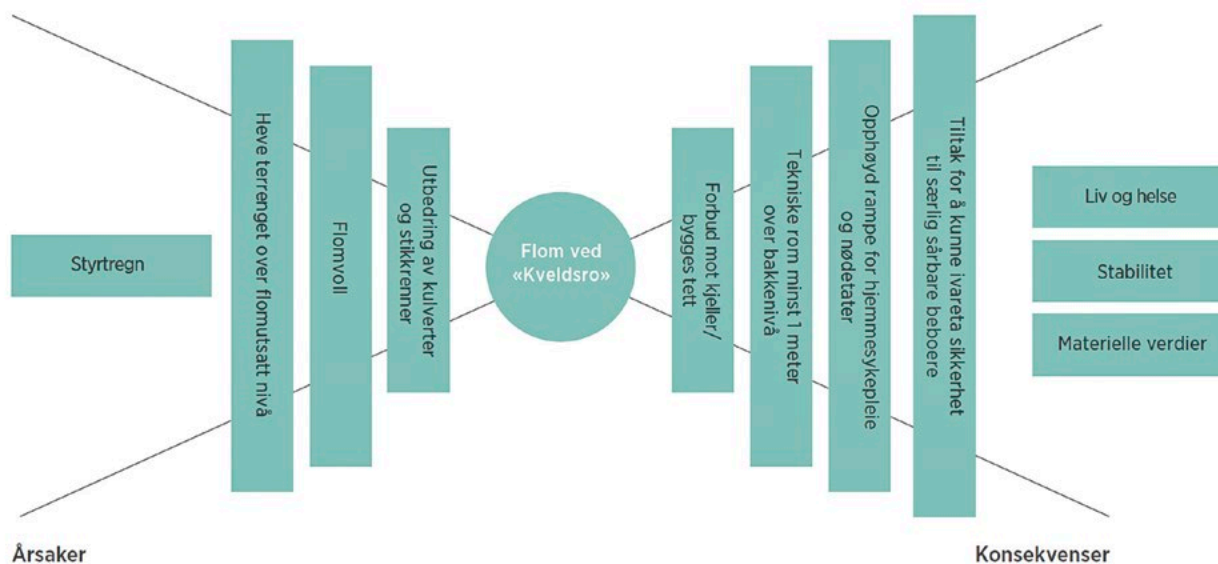
IKT Fjellregionen jobber målrettet med de krav som ligger i EUs nye personvernforordning (GDPR). Da sammen med medlemskommunene slik at man i fellesskap er best mulig rustet i forhold til å håndtere uønskede hendelser eller kriser, dersom de skulle inntreffe.

Sikkerhet er ikke bare en utfordring for IKT-avdelingene rundt om, men også for alle brukere som har en enhet som de bruker mot nett. De vil også måtte forholde seg til alle sikkerhetsutfordringer som dukker opp. Her er noen tips:

- **Vern om din identitet:** Vær kritisk til hvor du registrerer opplysninger om deg selv, og hvilke opplysninger som registreres
- **Vær kritisk til e-post:** Ikke åpne linker i e-poster der man ikke er sikker på avsender
- **Vern om passord:** Lær deg til å huske passord, og opprette passord med god kompleksitet. Man kan for eksempel lage et passord som en setning som gjør passordet lett å huske. Passord er til for å beskytte dine data og opplysninger, og husk at alle dine passord er personlig
- **Hold all din programvare oppdatert**
- **Tenk gjennom hva du deler på sosiale medier:** Selv om mye av det du deler i utgangspunktet kun er tilgjengelig for dine venner, vil det fortsatt være stor sjanse for at flere enn dine venner får med seg hva du ytrer eller deler

Samfunnssikkerhet og beredskap i arealplanlegging

Som lokal planmyndighet må kommunen legge til rette for en planlegging som verner mot og håndterer hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan utløses av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.

EKSEMPEL: ROS-vurdering og aktuelle tiltak for hendelsen «Flom ved seniorboligen Kveldsro».

Illustrasjon fra DSBs veileder "Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen".

Kommunen ivaretar samfunnssikkerhet gjennom å utarbeide planer, stille krav, veilede forslagsstillere og utbyggere og følge opp planforslag. Kommunens planavdeling har i sin beredskap kart over hvor det er fare for flom, vann, ras og tørke.

Planene viser geologiske og topografiske færemomenter

Klimaendringen gir kommunene nye utfordringer i samfunnssikkerhetsarbeidet. Den kommunale planleggingen skal følge opp nasjonale forventninger, som blant annet omhandler et klimavennlig og sikkert samfunn. Andre aktører som NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) når det gjelder flom og skred, Statens vegvesen, Bane NOR og Mattilsynet har et ansvar som forvaltere av viktige infrastrukturer. De har både en rett og en plikt til å delta i den kommunale planleggingen, og kan komme med innvendinger til planer som er av vesentlig betydning innen deres saksfelt. Det samme gjelder fylkesmannen og fylkeskommunen.

ROS-analyse

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) anbefaler at kommunens ROS-analyse (risiko- og sårbarhetsanalyse) omfatter:

- Risiko- og sårbarhetsforhold som er vesentlig for å ivareta samfunnssikkerhet

- Forhold i omkringliggende områder som kan få konsekvenser for planområdet
- Endringer i risiko- og sårbarhetsforhold som følge av planlagt utbygging
- Risiko- og sårbarhetsforhold i kombinasjon, herunder vurdering av endrede konsekvenser når det legges på klimapåslag for relevante naturforhold
- Mulige konsekvenser for omkringliggende områder
- Vurderinger av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere risiko og sårbarhet, eller om ROS-analysen må følges opp gjennom nærmere kartlegginger

Med risiko- og sårbarhetsforhold menes forhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Dette kan knytte seg til arealet slik det er fra naturens side, eller som følge av arealbruken.

Det gjøres risikovurderinger av hver av de uønskede hendelsene. Det vil si en vurdering av sannsynlighet for om hendelsen inntreffer, og hvilke konsekvenser hendelsen vil få. Oppfølging av denne vurderingen vil så kunne være å avslå planforslaget, alternativt legge inn hensyns-soner, konkrete bestemmelser i planforslaget, og utføre tiltak for å redusere sannsynligheten og den eventuelle konsekvensen av en uønsket hendelse.

Vannberedskap til privathjem, gårder og offentlige bygninger

TINE-VANN: Melkebilene til TINE kjørte drikkevann til vasking av melkeanlegg og tanker i hovedsak til seterbrukere, som hadde mistet vannet på grunn av tørken i sommer.

I sommer fikk kommunen en forsmak på hva som må til når privathjem og gårder mister vannet, denne gang på grunn av tørken. De som mistet vannet var ikke tilknyttet den offentlige vannforsyningen, men fikk vann fra private brønnsystemer.

Tekst: Marit Arnesen / MPress
Foto: TINE

Ifølge teknisk sjef, Jostein Hauge, har Tynset kommune meget god kapasitet på sin hovedvannkilde. Vannet kommer fra et inntaksbasseng ved Auma og filtreres gjennom grusmasser og blander seg deretter med grunnvannet. Det tar cirka 60 dager før vannet når høydebassenget, som betyr at kommunen har vann for to måneders forbruk dersom inntaksbassenget skulle mangle vann som følge av tørke.

– I tillegg har vi reservevannkilde fra Kvernbekkbassenget som var den tidligere hovedvannkilden for Tynset vannverk, opplyser Hauge.

Han understreker at Tynset kommune ikke har stått i fare for å ikke kunne levere vann til sine innbyggere.

Kommunens kriseplan

– Kriseplan innbefatter bruk av reservevannløsninger og eventuelt utkjøring av vann på tank til de som måttet trenge det, forklarer teknisk sjef.

Han understreker at kommunen i sommer var tidlig ute, og opprettet og informerte om tilrettelagte hentepunkter for vann på Kvikne skole og i Ramm Østgaardsgate i Tynset sentrum som følge av tørken.

– Vi har ikke blitt kontaktet av innbyggere rundt dette, sier han.

Gårdsbruk og seteranlegg

– Vannforsyning ble for enkelte problematisk, men dette gjaldt i hovedsak seterbrukere med behov for både drikkevann til dyra på grunn av tørre bekker, samt tørrlagte vannårer i forhold

til vann til rengjøring av melkemaskiner og melketanker, kommenterer Hauge.

Enhet for kommunalteknikk har velvillig stilt opp og levert vann ut til de berørte etter beste evne, i følge enhetslederen.

TINE satt i gang en ordning der melkebilene kjørte vann av drikkevannskvalitet, som kunne brukes til både vasking av melkeanlegg og melketanker. Slik slapp flere bønder å ta kyrne ned fra utmarksbeite tidligere enn planlagt.

Vanningsutstyr

Vanningsutstyr fikk kjørt seg, og mange måtte gå til betydelige ekstrainvesteringer i slikt utstyr i sommer. Hauge understreker at dette var svært tunge enkeltinvesteringer på toppen av en ellers utfordrende situasjon.

– Tynset kommune ved interkommunal enhet landbruk og miljø har opplevd et betydelig antall henvendelser knyttet til avlingsskader grunnet tørkesituasjonen. Nøyaktig hvor mange har vi ikke oversikt over ennå, men det er liten tvil om at situasjonen var prekær for enkelte, sier han.

Innad i kommunene Alvdal og Tynset var likevel variasjonen stor. Det skyldes varierende jordsmonn og tidvis svært lokale regnbygger, som gjorde at enkelte satt igjen med nær normalavling både for første og andre slåtten av gras. Andre hadde, ifølge teknisk sjef, til dels kraftig reduksjon på første slåtten og svært sen gjenvekst og reduserte avlinger også for andre slåtten. Når det gjelder kornproduksjon var bildet tilsvarende variabelt.

– For mandelpotetdyrkerne er signalene så langt gode. Store deler av potetarealene stod under vann i vårflommen. Men da varmen slo til samtidig med at potetene kom i jorda, ble det flere steder en svært optimal start på sesongen, sier Hauge.

Selv om det er noe variasjon ut fra lokale forhold og i jordsmonn, også når det gjelder korndyrking, var bildet likevel fra godt til middels i forhold til forventet avling ut fra de signalene landbrukskontoret har fått.

– Landbruksenheten har hatt stor arbeidsmengde knyttet til behandlingen av avlings-skader på grunn av tørkesommeren. Selv om nedbøren som kom satt full fart på gjenvekst, og flere fikk en liten tredjeslåt på tampen av sesongen, er det signalisert at vi skal sørge for å bistå slik at de verst rammede kan få rask saksbehandling og muligheten for a-konto-utbetaling av støtte til å dekke inn førkjøp og andre merkostnader. Innovasjon Norge og lokale banker har også stilt godt opp for å møte situasjonen, og møteserien som gikk knyttet til førsituasjonen i juli måned, fikk en svært god oppslutning slik at vi antar mange har klart å sikre seg nødvendig førtilgang gjennom de ulike iverksatte tiltakene. Felleskjøpet lokalt tok sammen med lokale ildsjeler i og rundt næringen godt tak i situasjonen, jfr. omtale i lokale media. Det ble gjort felles innkjøp av grovfôr og halm til regionen, som bidro til å berge situasjonen for mange, forklarer teknisk sjef.

Tips til egen beredskap i hjemmet

Når vi nå i lengre tid skal være tilskuere til en av de største militærøvelsene, Trident Juncture, i Norge på flere år, benyttes anledningen til å minne litt om egen beredskap.

Tekst: Morten B. Often og sikkerhverdag.no
Illustrasjonsfoto: Shutterstock

KOKEAPPARAT: Ved langvarig strømbrudd kan et kokeapparat drevet på gass er alternativet til komfyren dersom du skal få i deg varm mat.

Risiko- og trusselbildet i verden er i endring. Ikke minst fordi vi stadig blir mer avhengige av kritiske samfunnsfunksjoner, som strøm, mobilnett, internett, transport, vann og avløp. Det gjør oss sårbare – i alle fall hvis vi ikke er godt nok forberedt.

Tenk igjennom hvilke farer og ulykker som kan ramme deg hjemme, og forbered deg best mulig. Hvis strømmen blir borte eller du blir isolert av været i flere dager, bør du være rustet til å klare deg noen dager.

Tipsene nedenfor er ikke for å skremme, men det kan være lurt å ha tenkt igjennom egen beredskap hvis noe skulle skje.

Hva kan skje?

Tenk igjennom hva du skal gjøre for eksempel ved et langvarig strømbrudd, brann i boligen eller større ulykker. Er du spesielt utsatt for vær og vind der du bor? Skal samfunnet fungere når det blåser som verst, må alle være forberedt. Det gjelder selvfølgelig myndighetene, men det gjelder også deg. Er det noe i din hverdag du ikke ville klart deg uten? Dette er ting du bør tenke igjennom og planlegge for.

Vær beredt

De fleste av oss er helt avhengig av strøm i hverdagen; til oppvarming, lys, matlaging, varmtvann og elektriske apparater. Med et lite reservelager av det du er mest avhengig av, det vil si mat, vann og varmekilder, er du bedre rustet for å klare deg selv noen dager.

Vurder risiko og sårbarhet i ditt hjem:

- Tenk igjennom hvilke farer, ulykker og utfordringer du kan møte hjemme
- Tenk igjennom konsekvensene av langvarig strøm-, vann og telebrudd
- Finn ut hvilke risiko som kan reduseres på forhånd
- Avklar behovet for å bedre beredskapen i ditt hjem

Dette bør du ha i hus

- Drikkevann
- Mat: Ved langvarig strømbrudd vil maten du har i kjøleskapet og fryseren bli ødelagt. Da er hermetikk og tørrmat som holder seg lenge fint å ha
- Kokeapparat som går på gass eller rødsprit så du kan få deg litt varm mat
- Radio med batterier

- Lys: LED-lommelykter og LED-lamper med lang batteritid varer lenge. Stearinlys og fyrstikker er kjekt å ha om mørket kommer brått på.
- Oppvarming: Pass på at det alltid er ved i huset om du har peis eller vedovn
- Førstehjelpsutstyr
- Medisiner du er avhengig av
- Strømaggregat til eksempelvis elektriske hjelpemidler du trenger for å fungere i hverdagen
- Har du fjøs bør du ha et strømaggregat tilgjengelig

For mer informasjon om egen beredskap, se nettstedet sikkerhverdag.no. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) står bak nettstedet. Her kan hver og en få informasjon om:

Hus og hytte

- Hvordan gjør du hjemmet ditt feriekart?
- Lag en nødplakat til hytta
- Hva gjør du med fryseren når strømmen går?
- Trygge hjemmet for eldre

Vær og natur

- Slik forbereder du deg på kulda
- Slik sikrer du deg mot lyn
- Slik forbereder du deg på at strømmen blir borte
- Slik forbereder du deg på flom
- Slik forbereder du deg på storm

Hendelser og kriser

- Hvordan varsles befolkningen ved kriser?
- Slik forbereder du deg på farlige situasjoner
- Dette betyr flyalarmen
- Kriseinformasjon fra myndighetene
- Beredskap i hjemmet

Adresseringsprosjektet

Tynset kommune har mottatt henvendelser om hvorfor de ikke har fått adresser ennå. For det kan da ikke være så vanskelig å sette opp noen skilt langs veien? Vi har gått til kilden og forhørt oss litt om adressering generelt, og adresseringsprosjektet i Tynset spesielt!

Tekst og foto: Hilde Irene Aanes

Ralph Wilhelm er avdelingsingeniør ved enhet for plan, byggesak og geodata. Han jobber til daglig med kart og oppmåling, eienommer og rettinger i kartgrunnlaget samt med matrikkelføring for Nord-Østerdal jordskifterett. Ralph gis oss en rask innføring i adresseringens historikk.

Historikk

Statens kartverk tok tidlig initiativ til at hele Norge skulle gis vegadresse. Adresser og skilt skal sørge for at alle på en lett og forståelig måte kan finne fram til bygninger, boliger og andre aktuelle steder. En vegadresse er avgjørende for at blant annet nødetatene finner raskt fram i en nødsituasjon.

Det er kommunene som fastsetter offisielle adresser til eienommer i Norge. Selv om vegadresser handler om liv og helse, er det ikke en lovpålagt oppgave i kommunene.

I Tynset fantes det allerede en del vegadresser, men i 2012 startet arbeidet med å tildele vegadresser til hele Tynset. Det ble laget forslag til kart over alle aktuelle veier. Disse forslagene ble kunngjort i aviser, kommunens hjemmesider, bibliotek, butikker med mer, og kommunens innbyggere kunne komme med merknader til forslaget. Navnekomiteen arbeidet intenst med navnsetting, og i mars 2014 fattet kommunestyret vedtak om navn på veiene. Noen endringer og tilføyelser ble seinere vedtatt i 2015.

Gamle feil måtte rettes

Den samme prosessen pågikk omtrent samtidig i Alvdal kommune. Plan-, byggesak-, og geodata i Tynset jobber også for Alvdal. Her var det cirka 2.400 adresser som ble tildelt i samme tidsrom. Arbeidet var svært krevende, da dette er en teknisk øvelse, og det viste seg at både "bygg- og adressebasen" inneholdt mange feil og mangler etter en massiv "byggregistrering" som ble gjort for mange år siden. Disse feilene måtte korrigeres først, før det var mulig å tildele adresser i systemet. Samtidig ble det presisert at de lovpålagte oppgavene må gå foran denne jobben.

FÅR ADRESSEPROSJEKTET I HAVN: Malin Myrseth og Ralph Wilhelm jobber for å få på plass alle adresser i løpet av 2018, senest våren 2019.

Det ble likevel i en periode prioritert å gjøre ferdig adresse-tildelingen i Alvdal, slik at man kom i havn i Alvdal kommune i løpet av 2015.

I Tynset var oppgaven enda større, enda flere veier, og hus. Hus med dører og hovedadkomst til en vei, med hybel med adkomst til en annen vei, og usikre kilder på hvordan dette så ut i praksis. Det så lenge dårlig ut for å klare å fullføre prosjektet innenfor den daglige driften, og kommunen begynte å få spørsmål fra utålmodige innbyggere.

Flere på jobben

Heldigvis har vi nå fått støtte av en prosjektmedarbeider med adressetildelingen. Malin Myrseth fikk engasjementstillingen 25. juni i år og jobber med dette ut året for at adresseprosjektet skal komme i havn. Fremdeles dukker det opp feil og mangler i "bygg- og adressebasen", og ting må sjekkes ut. Status i skrivende stund:

- Totalt manglende adressering: 3.401
- Helt ferdige adressering: 2.002
- Totalt antall adresser i Tynset: 5.403

Malin får sitte uforstyrret med adressetildelingen, og har også stor hjelp av bildene som er tatt av fotsoldatene fra eiendomsskattetakseringen som har startet i sommer. Med dette så øyner vi håp om at alle kommunens innbyggere og foretak skal ha fått seg egen adresse innen våren 2019.

De fleste skiltene har blitt satt ut. Her har det også vært litt forskjellig småfeil. Folk klager på hvor skiltene er plassert, blant annet. Dette må også løses før en kan si at adresseringen er helt ferdig.

Innbyggerinnsyn - se hva du skylder kommunen

I løpet av høsten vil det publiseres en løsning som heter Innbyggerinnsyn. Du vil i denne tjenesten finne oversikt over alle krav til deg som er utstedt fra Tynset kommune. Du kan ta ut fakturakopier, du kan søke om betalingsutsettelse på krav som ikke er forfalt, og du kan oppdatere fakturadistribusjon dersom du ønsker å motta faktura på e-post. Oversikten i Innbyggerinnsyn inneholder alle krav som er betalt, forfalt og med forfall frem i tid. Du logger deg inn på tjenesten via kommunens nettside med BankID, MinID, Buypass eller annen elektronisk signatur.

Informasjon fra økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen foretar utfakturerings og innkreving av alle krav i Tynset kommune. Fra mai 2018 har vi tatt i bruk ny løsning for distribusjon av faktura. Du som mottaker kan selv velge hvilket format du ønsker å motta fakturaen i, og systemet sender dem ut etter prioritert rekkefølge. Aller først vil systemet sende ut avtalegiro til de som har takket ja til inngåelse av avtalegiro. Har du ikke takket ja til avtalegiro vil den sjekke neste format som er eFaktura. For de som ikke har tatt noen aktive valg hva gjelder elektronisk mottak av faktura, vil det bli sendt ut papirfaktura pr post.

Det nye papirformatet som benyttes inneholder ikke girodel som tidligere. Dette medfører at de som fremdeles benytter brevgiro må fylle ut betalingsinformasjonen på en blank giro-blankett før den sendes inn. Det anbefales å ta kontakt med banken som benyttes for å få hjelp til å legge opp avtalegiro og eFaktura for

enkler behandling av kravene fra Tynset kommune.

Økonomiavdelingen kan svare på spørsmål om betalingsutsettelse eller andre spørsmål knyttet til selve betalingen av kravet. Spørsmål om bakgrunnen for kravet må stilles til oppgitt kontaktinformasjon, da det er de respektive virksomhetene som avgjør endring av krav og kreditering og kan gi svar på hvilke avtaler som ligger til grunn for utfaktureringen.

Forklaringer

Avtalegiro: Tynset kommune fakturerer for flere områder eller virksomheter. Dette defineres i økonomisystemet som oppdragsgivere. Eksempelvis er faktura fra barnehage en oppdragsgiver, og faktura fra SFO er en annen oppdragsgiver. Opprettelse av avtalegiro må derfor gjøres pr oppdragsgiver. Det kan ikke opprettes avtalegiro for Tynset kommune samlet. Avtalegiro trekkes på forfall.

eFaktura: Har du takket ja til eFaktura vil den sendes deg rett i nettbanken og må godkjennes for å belaste din konto på forfall. Vi anbefaler at du takker ja til både avtalegiro og eFaktura. Beløpet belastes da på forfallsdato og du har fakturaen med alle detaljer liggende i eFaktura-arkivet ditt i nettbanken.

Det er verdt å merke seg at fakturaen kan dukke opp i Vipps-appen dersom du har opprettet en eFaktura-avtale og banken din har avtale om dette med Vipps.

Sykle til jobben 2018

Tekst: Hilde Irene Aanes, avdelingsingeniør

Tynset kommune som organisasjon deltok også i år på den nasjonale "Sykle til jobben"-kampanjen. 161 deltakere, fordelt på 40 lag, har registrert sykling til og fra jobb, raking, hagearbeid, joggeturer, bilvask, husvask, og gåturer. Dette er et sosialt tiltak der vi "pusher" hverandre for å holde aktiviteten oppe i ni uker. Det merkes både på kropp og sinn!

Panikkalderlaget og Gammeltramperne har et voldsomt aktivitets-nivå, men det som betyr aller mest er hverdagsaktiviteten! Og kan du sykle til jobben så bidrar du med reduserte utslipp fra bilen din. Det samme gjør du om du tar buss eller tog, for det er faktisk bilen DIN som forurensrer luften VÅR!

Utdeling av legatmidler 2018

Gunnar Budde Berghs Legat

Legatets formål er utbetaling til personer som er kommet i vanskeligheter på grunn av sykdom, ulykker eller lignende, og ellers trengende eldre og barn i Tynset og omegn. Søknadsfrist er 31. oktober 2018. Søknad med bankkontonummer for utbetaling og telefonnummer sendes til:

Gunnar Budde Berghs legat
Tynset kommune
v/regnskapsleder
2500 Tynset

Kommunen informerer

Nye fjes i rådhuset

Ny leder i barnevernet

Kjersti Sommerstad Juveli tiltrådte stillingen som leder for den interkommunale barneverntjenesten i Nord-Østerdal 3. september. Hun kommer fra Drammen der hun blant annet har jobbet som leder for

helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Det siste halve året har hun vært enhetsleder for etaten.

– Å være leder for barneverntjenesten er en spennende og utfordrende jobb. Jeg gleder meg til å jobbe med andre instanser som har med barn og unge og deres familier å gjøre, og jeg er opptatt av å kvalitetsutvikle tjenesten sammen med kollegene mine, sier hun.

Vi ønsker Kjersti velkommen til Tynset og ønsker henne lykke til i jobben

Ny leder i eiendomsavdelingen

Trond Vingelsgaard fra Tynset er kommunens nye leder for eiendomsavdelingen. Etter flere år utenbygds, blant annet åtte år i Elverum, har han flyttet tilbake til Tynset med familien. Trond har bachelor i økonomi samt lederutdanning fra BI. Han får ansvaret for kommunens bygg og de 34 fagarbeiderne som er tilknyttet eiendomsavdelingen.

– Det er mye å sette seg inn i, men jeg gleder meg til jobben. Gjennom den får jeg også kontakt med alle etatene i kommunen og vil bli kjent med mye trivelige folk, sier han.

Vi ønsker Trond velkommen tilbake til Tynset og ønsker han lykke til i jobben

Ny ordning for billettsalg

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress

Kino og kiosk

Skal du på kino er inngangen ute i 2. etasje ved inngang til NAV. Kiosken og inngangen er betjent 1 time før kinovisning. Kinobilletter kjøpes ved inngangen, på nett eller i den nye billettautomaten i 1. etasje.

Kulturarrangementer

Skal du på kulturarrangementer i Storsalen i kulturhuset er billettskranken i foajéen i 1. etasje. Skranken er betjent en time før arrangementet begynner.

Ønsker du å kjøpe billetter over telefon er nummeret 62 48 52 03. Linjen er åpen en time før forestilling. Reserverte billetter må hentes innen 14 dager etter reservasjon, og senest 1 uke før arrangementet. Reserverte billetter som ikke hentes blir da slettet og lagt ut for salg på nytt.

Billetter til forskjellige arrangementer og kinoforestillinger kan som tidligere kjøpes på www.tynsetkulturhus.no. Det er samme pris på nett som over disk. Det er plassert en billettautomat ved hovedinngangen i kulturhuset hvor det er mulig å kjøpe billetter til alle arrangementer og kinoforestillinger i Tynset kulturhus. Billettene betales med kort.

Til venstre:
KINO OG KIOSKINNGANG:
Den nye kinoinngangen i Tynset kulturhus.

Til høyre:
ARRANGEMENTER: Billetter til forestillingene i Tynset kulturhus kan kjøpes over nett, telefon, i den nye billettautomaten eller billettskranken i foajéen, som er åpen 1 time før den enkelte forestilling.

Vitenshowet ENERGISK med Andreas Wahl

Torsdag 8. november inviterer Tynset bibliotek til Vitenshow med Norges blideste fysiker, vitenskapsformidler, programleder i NRK og norgesmester i morellsteinspytting, Andreas Wahl i Storsalen i Tynset kulturhus.

Tekst: Marit Arnesen / MPress

Dette showet, i leken og kreativ naturvitenskap, er for barn fra tredje til syvende klasse med ett voksent følge. Showet er gratis for barna. Men biblioteket vil ha plass til så mange barn som mulig, og det er derfor bare en voksen pr. familie som kan være med. De voksne betaler 100 kroner. Påmeldingen åpner 8. oktober på jegernysgjerrig.no

Realfag er ikke kjedelig

De som tror realfagene er kjedelige og fastlåste må tro om igjen. ENERGISK er en kryssing mellom stand-up, foredrag, trylleshow og rockekonsert, og viser naturvitenskap som underholdning.

Andreas utforsker begrepet "energi" sammen med publikum, gjennom tøffe triks og tankevekkere om klima. Han har gitt ut flere populærvitenskapelige bøker, skriver fast for landets største aviser, driver Nerdebutikken og har arrangert verdens største naturfagstime. Fysikeren er en entusiastisk formidler av naturvitenskap, og er kjent som en engasjert og stødig sceneperson med bred erfaring.

– Vi er så glade for at Andreas kommer, smiler bibliotekar Ellen Beate Lie ved biblioteket på Tynset.

Showet er en del av "Nysgjerrig?", kunnskaps- og forskningsformidling der barn kan få høre om spennende temaer. Han er en etterspurt formidler, og for tiden aktuell med programmet "Folkeopplysningen" på NRK1.

Nysgjerrig

"Nysgjerrig" ble startet av bibliotekene i Nord-Østerdal høsten 2016, og er støttet av Nasjonalbiblioteket og Hedmark fylkeskommune.

– Vi er bevisst på at foredragsholderne skal være langt framme i sitt fagfelt og spesielt gode på formidling. I Nord-Østerdal bor vi litt langt unna universitet og forskningsmiljøer. Derfor

ønsket vi å få de gode foreleserne hit til barna, forklarer bibliotekaren.

Siden 2016 har de seks bibliotekene i Rendalen, Alvdal, Folldal, Tynset, Tolga og Os arrangert 18 forelesninger med et foredrag hver i semesteret.

– Vi har vært ute på Moskussafari på Dovre, som biblioteket i Folldal arrangerte. Biblioteket i Rendalen inviterte til tur for å se på gamle dyregraver, bibliotekene i Folldal og Tolga arrangerte besøk på Sjokoladelåven hvor det til og med ble delt ut smaksprøver, smiler hun. Arrangementene er ofte en kombinasjon av egenaktivitet og forelesning.

Før dette Tynsetmagasinet gikk i trykken inviterte biblioteket på Os til "Bli med på å lage musikk – hvordan og hvorfor" med tips fra samtidskomponist og trommeslager Rune Rebne.

KOMMER: Fysiker, programleder, vitenskapsformidler og norgesmester i morellsteinspytting, Andreas Wahl, blant annet kjent som programleder for Folkeopplysningen (NRK1) som går på TV nå kommer til Tynset 8. november. Foto: Studio Expose / Linda Varpe-Karlsen

INVITERER: Ellen Beate Lie ved biblioteket på Tynset inviterer alle barn fra tredje til sjuende trinn fra Tynset, Rendalen, Alvdal, Folldal, Tolga og Os til spennende energiopplevelser med Andreas Wahl. Foto: Marit Arnesen / MPress

FAKTA: Forelesningene som har vært

- Per Kristian Grytdal: Naturfag rocker med PK (Tynset)
- Knut Jørgen Røed Ødegaard og Anne Grete Sannes: Astroshow (Tolga og Rendalen)
- Nina Eide: Møt fjellreven (Os)
- Rune Selbekk: Ville vulkaner (Alvdal)
- Vitensenteret i Trondheim: Du tror det ikke når du har sett det (Folldal)
- Reidar Müller: Supervulkaner og digre dinosaurer (Tynset)
- Line Jansrud: En reise gjennom kroppen (Rendalen og Os)
- Hans Petter Borgos: Steintøft – stein er mer enn gråstein (Tolga)
- Kathrine Frey: Tall forteller (Alvdal)
- Dovre fjellskole: Moskussafari (Folldal)
- Halvor Hektoen: Fra olje til ved – eller hva? (Os)
- Ole Karl Romenstad: Den gamle dyregravfangsten (Rendalen)
- Sjokoladelåven: Sjokoladens historie (Folldal og Tolga)
- Roger Antonsen: Mønstre, sjonglering og kreativ programmering (Tynset)
- Eldrid Borgan: Levende oppfinnelser (Alvdal)

Ordførerens side

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Vær beredt!

Årets tørkesommer har minnet oss om viktigheten av å alltid være beredt og ha en beredskap. Det er ingen selvfølge at butikkene bugner av kvalitetsmatvarer hver eneste dag hele året igjennom. Vi må være beredt på alt som kan skje, om det er kriser som oppstår på grunn av matmangel, ekstremvær, eller krigshandlinger.

I høst skal nasjonens forsvarsberedskap testes. Vi står ovenfor tidenes største NATO-øvelse, og den skal altså hovedsakelig gjennomføres i vår region. Dette blir spennende, for det er vanskelig å se for seg hvilke fotavtrykk dette vil sette og hvilke ringvirkninger dette vil gi. Jeg velger å være optimist å tenke at dette vil gi næringslivet vårt masse positive ringvirkninger. Så er kanskje noen spent på ødeleggelse av jorder, utmark, veier etc. Det vil garantert bli satt fotavtrykk som må utbedres i ettertid. Men dette skal erstattes, så husk å dokumentere skader og meld fra, så vil det bli håndtert av forsvaret og fylkesmannen i ettertid.

Kommunene har nå som fokus å forsøke å forberede alle innbyggerne i regionen på det som skal skje, noe som ikke er helt enkelt siden kommunen heller ikke har full kontroll på hva som skal skje hvor, og på hvilket tidspunkt. Det eneste som er sikkert er at det blir mye folk i regionen gjennom høsten, og spesielt i tidsrommet 25. oktober til 10. november. Det som trolig blir mest merkbart og uvanlig for oss alle, er at vi enkelte dager vil oppleve køkjøring. Da må vi huske å beregne oss bedre tid enn vi pleier, og vise hensyn ved å tålmodig ligge bak de lange militærkolonnene som beveger seg langs våre hovedveier.

Dessuten vil det spesielt i tidsrommet 31. oktober til 7. november (uka hvor selve krigføringen foregår) være mange soldater ute i felten i hele regionen. Det gjør trolig at alle jegere og andre som benytter utmarka bør

være ekstra oppmerksomme denne uka.

Dette med å være beredt, og ha beredskap er noe som får mer og mer fokus i samfunnet. Det stilles store krav om at kriseplaner samt risiko og sårbarhetsanalyser skal være på plass. Og det skal øves på ulike krisesituasjoner jevnlig. Dette gjør kommunene gjerne for å være best mulig rustet til å håndtere en større eller mindre krisesituasjon. Derfor har vi sagt ja til å være med på den store helseøvelsen som arrangeres den 26. oktober i forbindelse med NATO-øvelsen. Da vil kommunen og sykehuset igjen bli testet på sin beredskap.

Vi vet også at klimaendringer skaper større utfordringer. Vi får røffere vær, samtidig som nasjonen fremstår mer og mer sårbar, totalt avhengig av strøm, internett, mobilforhold og så videre. Det at vi har tenkt igjennom og har planer for hva vi bør gjøre ved et eventuelt lengre bortfall av strøm eller telefondekning er utrolig viktig. Vi har tross alt ansvaret for at våre innbyggere i alle situasjoner skal ha det så godt som mulig.

Ambisjonene om best mulig tjenestetilbud for egne innbyggere medfører også at kommuner og regioner har et stort engasjement, og nærmest til stadighet arbeider for en forsvarlig og god akuttberedskap i form av brannvesen, politi, sykehus, legetjeneste samt ambulansetjeneste.

Det er i denne sammenheng naturlig å nevne regionens engasjement omkring sykehuset gjennom snart 100 år. To branner, trusler om gjentatte nedleggelse og forslag om fjerning av tilbud har heldigvis ikke tatt knekken på sykehuset vårt. Mange år med iherdig målrettet arbeid, samt "stå-på-vilje" til tusen fra mange hold er årsaken til det. Men det at vi i fellesskap har ridd stormen av til nå, betyr ikke at vi kan hvile på laurbærene i fremtiden. Det vil blåse opp til nye stormer med jevne mellomrom, så det gjelder å være beredt og fortsette å jobbe

Bokbad

i Tynset bibliotek

Torsdag 22. november 2018 kl. 19.00

Lasse Gallefoss: Krigernes fred

Lasse Gallefoss har bakgrunn som journalist og dokumentarfilmskaper og har regissert flere dokumentarserier for NRK. Han vant Gullruten for serien "Flukt" med Leo Ajkic. Nå debutterer han med krimthrilleren "Krigernes fred", hvor det meste av handlingen er lagt Oslo i 1947.

2. verdenskrig er over og seierherrene styrer landet, men frykten har ikke forsvunnet. Gallefoss tegner et interessant bilde av tidsperioden og skildrer livet til en dobbeltagent for motstandsbevegelsen. Etter krigen hadde agentene fortsatt taushetsplikt om sine oppdrag, og flere av dem ble urettmessig stemplet som nazister og landsforrædere. Forfatteren klarer å omsette store mengder kunnskap til drivende god fiksjon.

Bokbader: Karin Tørklep Sletten - Journalist og forfatter

for topp kvalitet og gode resultater. Men snart kan kampviljen legges litt på lading, mens vi tar pause og blir med på en storslått feiring i 2019. For da fyller nemlig sykehuset vårt 100 år!

Det er også gledelig å vite at den nye brannstasjonen på Tynset er ferdigbygd og tatt i bruk. Mange år med planlegging, diskusjoner og midlertidige løsninger er en saga blott. Nå vil våre brannmannskaper ha meget gode fasiliteter, noe vi absolutt unner dem etter flere år med noe kummerlige sanitærforhold og stor grad av usikkerhet omkring fremtidig lokalisering. Etter kommunestyrets nylige befarung ved den nye stasjonen, er jeg overbevist om at dette blir veldig bra.

Vi var også blant de heldige som kom godt ut av politireformen. Det at vi får beholde Tynset som tjenesteenhet, sikrer regionen et tilstrekkelig antall tjenestepersoner som kan ivareta viktige tjenester, samt vakt- og beredskap. Dessuten fremstår enheten på Tynset nå som en solid enhet hvor det er et godt fagmiljø og hvor det er enkelt å rekruttere. Dette gjør det også til et attraktivt sted å praktisere for blant annet politistuderenter.

Så mens våre allierte, kommunene og nødetatene til stadighet øver på å bli bedre for å sikre din og min trygghet, vil jeg via Per Fugelis sitat minne dere om følgende: "Vi lever i det tryggeste sekund i historien, på det tryggeste stedet på kloden. Nyt det!"

Jeg ønsker dere alle en flott og begivenhetsrik høst.

*Hilsen fra
ordfører Merete Myhre Moen*

Hurra! Riksteaterets voksenforestillinger tilbake i 2019!

Tekst: Betine Fiskaa Johannessen
Foto: Riksteateret

For et års tid siden fikk Ttrafo beskjed om at Riksteatrets voksenforestillinger på Tynset falt bort grunnet endringer i Riksteatrets økonomiske rammer og lave besøkstall.

Kulturenheten mente dette var et stort tap for kommunens innbyggere og kulturhusets brukere. Det ble derfor innledet dialog med Riksteatret om hva som kunne gjøres for å få voksenforestillinger tilbake.

Teatervenner Fjellregionen ble opprettet, og de som til daglig arbeider på kulturhuset har gjort omstruktureringer for å kunne bedre ivareta Riksteaterets produksjoner når de kommer på besøk. Derfor var gleden stor da Riksteateret i sommer ga beskjed om at de kommer tilbake med voksenforestillingene!

Riksteateret produserer noen av landets beste teaterforestillinger, og det er et fantastisk privilegium og inspirasjon for vårt lokale kulturliv å få disse besøkene. Første voksenforestilling, som kommer på besøk i 2019, er "Fuglane". Stykket er basert på boken med samme navn av Tarjei Vesaas. En skikkelig klassiker! Denne spilles på kulturhuset 8. februar.

Kulturhusets folk gleder seg stort til å få Riksteatrets voksenforestillinger tilbake, og håper mange benytter de kommende mulighetene til å få med seg noe av det mest solide teater-Norge har å by på.

”Veivesnene” har inntatt rundkjøringa

”Veivesnene” likner på svaiende hestehov, stilklignende med stiliserte hoder på toppen, laget i syrefritt stål, noe som vil gjøre at de vil skinne i lyset.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPRESS

– Installasjonen speiler det rolige landskapet du ser fra sentrum, over brua og opp i bygda med alle gårdene. Jeg har sett for meg blomsterenger med svaiende blomster. Ved siden av at de stiliserte hodene symboliserer mennesker. De står i en klynge og ingen vet hvor de skal, men de er samlet på ett sted, forklarte kunstneren Christian Sunde under tegnede tidligere i sommer.

Noen av veivesnene har skiller på hodet. Det indikerer at de har topp-lue på. Kunstneren har gjort et nummer ut av temperaturforandringene, noe lyssetting vil reflektere bare det blir litt kaldere i været. Vegvesenet har vurdert kunstverket og godkjent det i forhold til trafikksikkerheten.

– Vi håper og tror at det nye kunstverket vil vekke mye oppmerksomhet, spesielt utover vinteren da mørket faller på og temperaturen beveger seg nedover på minus. Kunstverket vil lyse hvitt ned til minus 10 grader, opplyser ordfører i Tynset, Merete Myhre Moen.

Når gradestokken viser lavere temperaturer enn minus 10 vil veiviserne skifte farge som følger: Ved minus 10 til minus 20 grader blir de turkise. Når gradestokken viser minus 20 til minus 30 grader skifter blir veiviserne blå. Når kulda setter virkelig inn og gradestokken krabber under minus 30 grader skal veiviserne bli rosa.

– Vi gleder oss til å se variasjonene gjennom vinteren. Tynset kommune benytter igjen anledningen til å takke for den flotte gaven! sier Myhre Moen.

I 2015 fikk Tynset kommune 1 million kroner av Sparebanken Hedmarks Kunstfond til et kunstverk som skulle plasseres i rundkjøringa ved Domus. En utsmykningskonkurranse ble utlyst.

Kunstprosjektet ble gjennomført som en åpen prekvalifisering av kunstnere. Kunstfondet vurderte til slutt hva som kunne passe på Tynset. Kommunen la ingen føringer, men var åpne for det meste og ønsket seg noe nytt og spennende, ifølge tidligere uttalelser av styreleder i Sparebanken Hedmarks Kunstfond, Wenche Sæthre Høye. Kunstfondet valgte ”Veivesner” av kunstneren Christian Sunde. Kunstneren holder til i Flekkefjord.

Sunde er utdannet ved Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, Institutt for metall i Oslo. Han har mottatt en rekke stipender, deltatt på flere separatutstillinger og gruppe- og kollektivutstillinger. Sundes arbeider er innkjøpt av flere kommuner og museer. Han har utallige utsmykninger å vise til, har deltatt i en rekke konkurranser og utført mange andre forskjellige kunstoppdrag.

VEIVESNER: Rundkjøringa ved Domus i Tynset sentrum har fått en helt spesiell utsmykning gjennom Christian Sundes ”Veivesner”. Det er bare å nyte!

Status om ny alminnelig taksering for eiendomsskatt

Som det tidligere er informert om i magasinet, er kommunen nå i gang med forberedelser til nye takster for eiendomsskatt, som skal gjelde fra 2020. Dette innebærer blant annet besiktigelse av alle bolig- og fritidseiendommer, samt våningshus på landbrukseiendommer, drøyt 4.100 eiendommer i alt. Besiktigelsen gjennomføres over to sesonger, i 2018 og 2019.

Bolig- og fritidseiendommer samt boliger på landbrukseiendommer

I løpet av sommeren har åtte besiktigere besøkt og registrert bebyggelsen på 2.700 eiendommer i kommunen. De resterende eiendommene blir besøkt i løpet av sommerhalvåret 2019.

Det videre arbeidet med innhentede opplysninger innebærer at kommunen, etter hvert som de innhentede faktaopplysningene blir gjennomgått og registrert, sender disse til eier for gjennomgang. Det vil bli satt en frist for tilbakemelding om eventuelle feil i faktagrunnlaget. Det blir sendt ut skriv med grundig orientering til eierne i forbindelse med dette. En regner med å komme i gang med utsending til eierne i løpet høsten og vinteren.

Alle eiere bes lese skrevet og opplysningene nøye og melde fra om eventuelle feil i faktagrunnlaget. På denne måten vil eierne sjøl kunne bidra til at grunnlaget for den skatten som seinere skal beregnes, blir så riktig som mulig.

Etter at besiktigelse av eiendommene er gjort og data er sendt til eierne, vil sakkynndig nemnd for eiendomsskatt fastsette nytt takstgrunnlag for eiendomsskatten. Denne taksten skal legges til grunn for beregning av eiendomsskatten fra og med skatteåret 2020. Følg også med på kommunens hjemmeside.

Andre eiendommer

Besiktigelse og utarbeidelse av forslag til takst på nærings-eiendommer blir utført av innleid ekstern kompetanse. Eiere av nærings-eiendommene vil bli kontaktet særskilt av et konsulentfirma i forbindelse med dette.

Kultur i Tynset

Høst/vinter 2018

NÅR	HVOR	HVA
OKTOBER		
17/10 kl. 19.00	Bortistu'	Konsert: Siri & Anne Linn
17/10 kl. 20.00	Tynset kulturhus	Konsert: DeLillos akustisk
20/10 kl. 11.00-14.00	Tynset bibliotek	Skaperverksted – kom og lag din egen LED-lampe. Bortistu Neby, Tynset Teknolab og Tynset Grafikkverksted inviterer til skaperverksted sammen med biblioteket. Påmelding på bibliotekets hjemmeside
25/10 kl. 19.00	Tynset kulturhus	Teater Innlandet: "Bør Børson Jr."
26/10 kl. 19.00	Tynset kulturhus	Teater Innlandet: "Bør Børson Jr."
NOVEMBER		
3/11	Tynset kulturhus	Den store kinodagen
8/11 kl. 17.30	Tynset kulturhus Storsalen	Nysgjerrig: ENERGISK – et vitensshow med Andreas Wahl
9/11 kl. 19.30	Tynset kulturhus	Tone Hulbækmo, Hans Fredrik Jacobsen og Vingelsingers med band: "Bakom berg og blåne"
10/11 kl. 20.00	Tynset kulturhus	Jazzklubben: "The Way Ahead"
11/11 kl. 19.30	Tynset kulturhus	Tone Hulbækmo, Hans Fredrik Jacobsen og Vingelsingers med band: "Bakom berg og blåne"
22/11 kl. 19.00	Tynset bibliotek	Bokbad: Lasse Gallefoss "Krigernes fred" Bokbader: Karin Tørklep Sletten, journalist og forfatter
26/11 kl. 18.00	Tynset kulturhus	Riksteatret: "Georgs magiske medisin"
30/11 kl. 14.00-19.00	Parkveien	Julemarked
DESEMBER		
1/12 kl. 10.00-16.00	Parkveien	Julemarked
2/12	Tynset kulturhus	Julekonsert "Snart, ja like før" Nord-Østerdal Symfoniorkester og musikkelever ved NØVGS. Utdeling av Kulturprisen 2018
7/12 kl. 18.00	Tynset kulturhus	Danseforestilling kulturskolen
10/12 kl. 18.00	Tynset kulturhus	Teatralis' juleforestilling
14/12	Savalen	Barnas julemarked
15/12	Savalen	Barnas julemarked
16/12	Savalen	Barnas julemarked
17/12 kl. 18.00	Tynset kulturhus	Victoria Productions: "Jul i Blåfjell"
28/12 kl. 19.30	Tynset kulturhus	Jazzklubben: Storband og julejazz

Høsten 2018

Kutoppen
Norgespremiere 19. oktober
Animasjon, familie

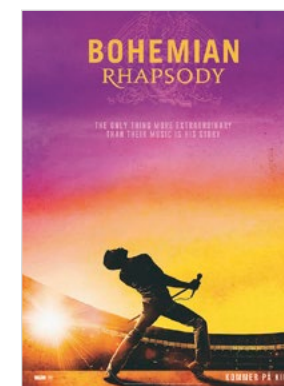
Halloween
Norgespremiere 26. oktober
Grøsser, skrekk

Mordene i Kongo
Norgespremiere 26. oktober
Drama

Nøtteknekkeren og de 4 kongerikene
Norgespremiere 31. oktober
eventyr, familie, fantasi

Bohemian Rhapsody
Norgespremiere 2. november
Biografi, drama, musikk

The Girl in the Spider's Web
Norgespremiere 9. november
Drama, krim, thriller

Fabeldyr: Grindelwalds Forbrytelser
Norgespremiere 14. november
Eventyr, familie, fantasi

Den Store Kinodagen
Lørdag 3. november
Halv pris på kinobilletter